

AKATALPA

Şubat 2021 - Sayı 254

Aylık Şiir ve Eleştiri Dergisi

ISSN 1305 - 7685

Enis BATUR

ÇENTİKSE ÇENTİK

“Bana bir cin daha”, bu işte Edip,
hiçbirşeyin dindiremediği susuz.
Benim cinimi önümdeki boş duran
bardaktan uçmuş samıyorsunuz, yok,
öyle değil: Benim cinim, bekleyin,
şu etiketsiz müphem şişeden çıkacak,
serseri kılıklı, lâkayt ve müdanasız,
nasıl bilmem, hem babasız, anasız.
Gürleyecektir, geldiğinde: “Nedir
dilediğin, söyle!” ve delirecektir,
sessiz kalmayı sürdürüyorum diye.
“Bir cin daha Edip’e!”, isterdim
ağzımdan fırlasın dilek cümlesi,
Edip, bardak, şişe — boş cümlesi.

Oya UYSAL

LACİVERT CEKET

Unutulmayı biliyordum da nasıl bir şeydi unutmak. Ben
sadece göğsünde ağlayacak birini arıyordum ki orada, uzak
kırlarda sokulup gece uzandı yanıma. Badem ağaçları,
yeşilin açıktan koyuya kokusu,
ay hilal. Ah bir de sevgilinin suretini kalbime nakışlayan
nakkaş ki, aşk!
Bu harika âlemi çizen bir el varsa, çekilip öteye
seyretmiş olmalıydı bu güzelliği
ve eli öpülmeye değerdi.

Bir yıldız kaydı, bir yıldız daha ve

-Beni bırakıp gitme dedim geceye.

-Beni niye bırakıp gittiler hep dedim kendime.

Eve girip çıkmışlığı vardı da yoksulluğun, tarifi zordu,
başkaydı,
bu fakir düşmüşlüğü kalbin.

Unutulmayı biliyordum da nasıl bir şeydi unutmak. Orada,
uzak kırlarda, omuzlarımda lacivert ceketini gecenin.

Hüseyin ALEMDAR

KAN VE GÜL

o öldü çünkü bir gülü tutmuştu bilmeden
Turgut Uyar

kan mendili de olsa
güle mendil serilmez
kan güle geçer
gül kalbe
aşktan geçen ölümden geçer
sen istersen her gün gel
her sene gel
senede bir defa olsun öl
güle de dikene de
bir defa olsun öl'm de!

aşk da ölüm de
bir harfi eksik karınca tadı
yaşar anlarınız
ölür anlarınız
anladın mı Güllü
güle batmış bir sürü diken
benim anladıklarım

işte yabanördeği değil de
bir yaban kuşum ben buralarda
yokilçe dediğim Gebze'de
kalbin ve şiirin Hüseyindağında
gülüme kül dökmene gerek yok
ben kül tadında gülden önce ölürüm
değil mi ki ben senden önce tuttum o gülü

anladın işte Güllü
ölümün ü harfi senin adının iki harfinden
uğultulu göle dönüşmüş u harfi
korkma, boy vermeden boğulmam!

Yokilçe Gebze, 19 Kasım 2020

Ekrem Acar, Gülçin Yağmur Akbulut, Gönül Çakı Akveç,
Hüseyin Alemdar, Sevda Altınkaya, Serap Aslı Araklı, Hicran
Aslan, Ali Asker Barut, Enis Batur, Eylem Hatice Bayar, Ramis
Dara, Hasan Efe, Veli Erdem, Barış Erdoğan, Osman Serhat
Erkekli, Seyit Filizkol, Selçuk Göldere, Tuncer Gönen, Zeynep
Karaca, Zabit Karaköse, Levent Karataş, Mahir Karayazı, İlhan
Kemal, Nevzat Konşer, Fahrettin Koyuncu, Volkan Odabaş,
Serkan Özer, Dilek Özkan, Ömer Burçin Özkişi, Nurgül Özlü,
Hüseyin Peker, Halil Şahan, Gültekin Tezcan, Şerif Tezgörenler,
Ertuğrul Tiryaki, Oya Uysal, İrfan Yıldız.

BİR ŞİİRİN DÜĞÜMLERİNİ ÇÖZME ÇALIŞMASI

Sevgili arkadaşım Ramis Dara olmasaydı, bu yazı yazılmazdı. Yazımı en içten duygularıyla ona adıyorum.

Halil ŞAHAN

“BEYAZA”

*Tanrın olmak istemezdim
Böyle bir kulla nasıl başa çıkardım
Ne yapsam yakışmazdı
Tanrıyla kul arasında, olmazdı*

*İşte o yüzden çemberin içindeyim
Ateş yaktın, bir yezidi; tutsağım
Tavusum kanaryam tarla kuşum
Jülyetim aslım arzum züleyham*

*Tanrın olmak istemezdim
Akli olan istemez
“Sen benim engelimsin beyaza”
Solgun gülüm değılsin eğilip aldığım*

*Evlendin, iki çocuğun olmadı
Mutlu falan da değılsin biliyorum
Biliyorum hüznün gözli Beyaza
Girilmez tanrıyla kul arasında*

*Hızırımış diyorlar Beyaza
Dokunduğumu diriltirmişim
Peki ben niye hiç dirilmedim Beyaza
Terziyim, doğru ama dikiver gitsin*

*Biri bana ehl-i beysin demişti
Ben ‘şiiir ustası’ sanmıştım Beyaza
“Cahildim, dünyanın rengine kandım”
Bilmiyordum çok utandım Beyaza*

*Tanrı yüzünü görmek istemiş
Belki iç güzelliğı Yusuf güzelliğı
Peki bu kadar çok katil ve kötü niye
Niye onları da saldı içimize*

*Ne hızırım ne ehl- beyt Beyaza
Terziyim söküğümü dikemiyorum
Ne öliyüm ne diriyim Beyaza
Alnımdan öp hemen dirileyim*

(Yusuf Alper, Akatalpa, Ağustos 2020, Sayı: 248)

İlk dizede, “Tanrın olmak istemezdim” diyor anlatıcı şiir kişisi bir başka şiir kişisine. Demek ki “Beyaza” şiirinde, iletişim ve etkileşimde olan iki şiir kişisi var. Biri, az önce andığım gibi, anlatıcı konumundaki bir kişi. Büyük olasılıkla da şairin kendisi. Öteki ise, anlatıcının baştan sona seslenip durduğu ve şiire adının verildiğı “BEYAZA”.

Anlatıcı, sürekli Beyaza’yı etkilemeye çalışıyor gibi. Kendini kutsallaştırıp yüceltmesi, giderek Tanrısallaştırması bundan bence. Ama anlatıcının tutumunda bir kararlılık söz konusu da değıl. Sanırım Beyaza’yı incitmekten kaçınıyor. Hemen alçak gönüllülüğe bürünüp kendini eleştirmeye

yöneliyor. Hatta kendini yerdiği bile oluyor. Örneğın en son dörtlükte, “söküğünü dikemeyen terzi” olduğunu söylüyor.

İlk dizeye, “Tanrın olmak istemezdim” e dönmek istiyorum: Bence anlatıcı, “istemezdim” kipiyle, “ama oldum” da diyor. Evet, senin Tanrın oldum, ama bu, isteğim dışında gerçekleşti anlamında bir dize.

Aslında ilginç bir durum: Şiiir kişisi hem kendini kutsallaştırarak yüceltıyor hem de Tanrısallaşmaya bir bakıma burun kıvrarak alçak gönüllülük ediyor.

Bence bu alçak gönüllülükte bile bir büyülenme var. Beyaza’nın Tanrısı olmaya tenezzül etmeme havasında çünkü.

İlk dörtlüğü okumayı sürdürdüğümüzde, anlatıcının bu kez de sevgilisi Beyaza’yı yüceltmeye çalıştığını görüyoruz: İkinci dizede, “Böyle bir kulla nasıl başa çıkardım” diyor. Diyesim, sevgilisini Tanrının bile başa çıkamayacağı biri diye tanımlamış oluyor. Dahası sonraki dizelerle de, sözü sen öylesine güçlü, öylesine olağan dışısın ki, sana karşı yapılacak hiçbir şey uygun düşmez demeye getiriyor.

İlk dörtlüğün son iki dizesine biraz daha dokunmak istiyorum:

*“Ne yapsam yakışmazdı
Tanrıyla kul arasında, olmazdı”*

Gördüğü gibi Tanrıyla kul arasında yakışsız bir durum söz konusu. Şairimiz ne der bilmem ama, ben bunun cinsellik olduğunu düşünüyorum. Nitekim ikinci dörtlük bu yargımı doğrular nitelikte veriler içeriyor.

İkinci dörtlük, “İşte o yüzden çemberin içindeyim” dizesiyle başlıyor. Bana bu “çember” cinsellikle ilgili dinsel yasakları düşündürüyor. İkinci dizedeki “yezidi” imgesi de bu kanımı güçlendirmekte. Yezidilik, iyiliğı ve kötülüğü Tanrıyla Şeytana bağlayan bir İslam mezhebi.

İkinci dörtlüğün ilk iki dizesinde ağır bir hava seziliyor ya da bana öyle geliyor. Bu, yazınsal sanatlarla da güçlendiriliyor. Örneğın ilk dizedeki “çemberin içindeyim” sözüyle ikinci dizedeki “tutsağım” sözünün rastgele kullanıldığını sanmıyorum. Orda bir tenasüp sanatı var çünkü.

Çok katmanlı bir şiir bu. Tek bir anlama indirgemek nerdeyse olanaksız. Söz konusu dörtlüğün son iki dizesinde, anlatıcımız, sanki niyetlerinden utanmışçasına sevgilisine cinsellik dışı övgülerle sesleniyor:

*“Tavusum kanaryam tarla kuşum
Jülyetim aslım arzum züleyham”*

Aslı, Arzu, Züleyha halk öykülerimizin romantik sevgili tipleri. Öykü içinde bunların hemen hiç cinsellikleri yoktur. Tutkunun, kimi zaman da acının simgesidirler. Öyle ki bunlar birçok yapıtta Tanrısal aşka geçerler.

Gelelim üçüncü dörtlüğe. O da birinci dörtlük gibi, “Tanrın olmak istemezdim” dizesiyle başlıyor. Hemen ardından, ikinci dizede de bunun nedeni açıklanmış: “Akli olan istemez”miş bunu. Dördüncü dizenin de bunu destekler bir söylemi var: “Solgun gülüm değılsin eğilip aldığım” deniyor.

Dördüncü dörtlükte, kendisine seslenen Beyaza, biraz daha belirginleşiyor. Öyküsü de ortaya çıkıyor: Evlenmiş, ama “iki çocuğı olmamış.” Ne demek bu? Bu durumda anlatımın “Hiç çocuğı olmadı” biçiminde olması gerekirdi. Bir anlatım kusuru mu söz konusu? Hayır! Tam tersine şairimiz anlam üretecek bir farklılığı bilinçle yapıyor. Yakından baktığımızda, anlatıcıyla Beyaza’nın vaktiyle

DİEGO MARADONA

Diego Maradona diye bağ'ra bağ'ra
Gol attı yoksul çocuklar kaleye
Ak fileler sarsıldı amor amor
Napoli'yi Maradonapoli yapan şair
Farkında olmadan yazdı futbolun şiirini
Napoli şampiyon, Diego galip
-Gooolll! Maradona!!! Diye büyüdü yoksun çocuklar
Bin kere attılar İngiltere'ye o golü
Tanrı'nın eli, görünmeden çok görünmüştü
Yeryüzünde gerçi
Ama gol atan eli ilk kez görüntülendi
Ve ezilenler için yoksullara elini
Maradona'yla verdi Tanrı
Dünyanın bütün kenar mahallelerinde
Bütün yoksul cenahlarında ülkelerin
Afrika'da, Asya'da, Ortadoğu'da
Güney ve Orta Amerika'da
On binlerce gol atıldı
Maradona'nın ayağından, varsıllara
-Gooollll! Maradona! Diye...
Vurdu bağına gururla,
Kara-kuru çocuklar
Akdeniz çiçeği kızlar
Futbol ve Amorla
Baktı iri, meftun gözleriyle
Dünyaya; yoksul kızlar
Moralı bozuldu
Bütün burjuvaların
Şu kısa boylu yoksul Arjantinliden
Çektiklerince
Proletaryadan da çekmemişlerdi
O cesur sıpadan yediği golü unutmadı-lar
Öyle klas, öyle yaratıcı, öyle estetik
Ve öyle sert bir gol yemediler-di
Che Guvera'dan ve Fidel'den gayrı
Gool Maradona mottosu:
Che-Maradona!
Fidel-Maradona!
Ölümünle yaprak döktü
Sicilya, Korsika, Kanarya Adaları
Ve Malta ve Kıbrıs
Güller yaprağını çekti geri
Ağlayan kızların dudaklarına
Düştü en uzun nehirlere
En uzun gözyaşı olarak
Güney Amerika'ya
Arjantin mavisini sevda oldu
Yoksul yeryüzüne
Gözler gooll görünce
Kulaklar Maradona duydu
Kibe mi doğurdu seni
Ey kısa boylu söylencesi futbolun
Yunan tanrılarında daha görkemli
Golün asıldı atmosferin üstüne
Sular deniz olup akarken
Soğuktan sıcağa sıcaktan soğuğa
Ezik gözlerin göndere çekilen bayrağı
Oldun sen Diego Armando Maradona
Giderayak bu da selam olsun
Şair İrfan'dan sana

çocuk konusunu aralarında konuştukları, hatta iki çocuk yapmayı kararlaştırdıklarını düşünüyoruz. Nitekim sonraki dizelerde söylenenler de destekliyor bunu. Anlatıcı, Beyaza'nın mutlu olmadığını, gözlerinde yerleşik bir hüznün bulunduğunu belirtiyor. Demek ki gözü hep Beyaza'nın üstündeymiş.

Dördüncü dördlüğün dördüncü dizesinden ben bir avuntu anlamı da çıkarıyorum. Anlatıcı, "Girilmez tanrıyla kul arasına" derken yazgısına sığınarak acısını hafifletiyor bence. Zaten şiirde açık ya da örtük birçok dinsel gönderme var.

Beşinci dördlükte, ötekilerden farklı olarak ince bir tersinleme (ironi) olduğu kanısındayım. Anlatıcı şiir kişisi, Hızır olduğunu, dokunduğu şeyi dirilttiğini söylenti kipiyle dile getirdikten sonra, kendisine niye yararı dokunmadığını soruyor. Son dizede de bir sözün ses ve söyleyiş yakınlığından yararlanarak kendisini sarakaya alıyor: "Terziyim, doğru ama dikiver gitsin" dizesindeki "dikiver gitsin" sözü, argo "çekiver gitsin"i anımsatıyor.

Altıncı dördlük dinsel bir örgüyle (motif) başlıyor. Anlatıcı şiir kişisi, diyesim şair; kendisine birinin "ehl-i beyt" dediğini söylüyor. Demek ki şairimizi dinin ve peygamberin yakını, koruyucusu olarak görenler var. Ama şairimiz bunun "şiir ustası" olarak bilinmesini istiyor. Hemen ardından da bir Neşet Ertaş türküsüne yer veriliyor: "Cahildim, dünyanın rengine kandım" dizesi geliyor. Böylece, kendisiyle ilgili yanlısına mazeret üretmiş oluyor.

Öteki dördlüklerde de seziliyor, ama altıncı dördlükte çok daha belirgin: Şiir kişisi kendisine yakıştırılan dinsel kimlik ve niteliklere zaman zaman yan çizmesinin tedirginliğini yaşıyor. Hoş görülmesini ister gibi bir söyleme kayıyor: "Cahildim, dünyanın rengine kandım" diyerek, kusurunu kabul edip kendini bağışlatmaya çalışıyor.

Bütün dördlüklerdeki Tanrıya şirk koşuyormuş gibi konuşmalarına hemen bir "mazeret" ileri sürüyor anlatıcı şiir kişisi. Ben bunlarda bilinçaltının yansımalarını görüyorum. Bastırılmış dinsel korkuların şiirsel dışı vurumu bunlar bence. Şairimiz bir psikiyatr bilim insanı olduğu içindir ki bunlar incelik ve ustalıkla yapıyor.

Gelelim yedinci dördlüğe: Tasavvufi bir göndermeyle başlıyor dördlük: "Tanrı yüzünü görmek istemiş" diye. Tasavvuf inancına göre, Tanrı kendi güzelliğini insana yansıtmıştır. İkinci dize birinciyi bütünler içerikte: "Belki iç güzelliği Yusuf güzelliği". Ayrıca bu dizede *Tevrat*'a da bir gönderme söz konusu: "Yusuf güzelliği". Ve dördlüğün son dizelerinde bir başkaldırıyla karşılaşıyoruz. Anlatıcı, güzelliği, iyiliği yaratan Tanrının neden kötülüğü de yarattığını sorguluyor.

Son dördlüğün ayrıntılarına girmeyeceğim, onda çözülecek bir düğüm görmüyorum. Buraya kadar yapılan açıklamalardan okur kendi yargılarını çıkaracak duruma geldi. Bence bu dördlük, şiirin bir özeti gibi ayrıca. Dördlүğü aşığıya olduğu gibi alıyorum:

*"Ne hızırım ne ehl-i beyt Beyaza
Terziyim söküğümü dikemiyorum
Ne ölüyüm ne diriyim Beyaza
Alnımdan öp hemen dirileyim"*

Beyaza, değişik okumalara açık bir şiir. Birçok düğümünü izlenimlerimden de yararlanarak çözmeye çalıştım. Elbette biraz daha bilinçaltına sokulmam iyi olurdu, ama; şairinin ilgi alanına girebilecek kadar yürekli değilim.

ŞİİRDE HAREKET VAR

Hüseyin PEKER

Naile Dire, 1994 Afyon doğumlu, Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenliği bölümünü bitirip, aynı bölümde lisans yapan bir öğrenci. İlk kitabı *Türbülans* (İthaki yayımları, 2020) yayınlanana kadar adından sıkça söz ettiren, merak uyandıran bir şair. O coşkuyla ilk kitabına sarıldığımda, oldukça çalışılıp, özenilmiş bir yapıyla karşılaştığımızı öncelikle söylemeliyim. Bunun yanında içerik dalgalanmaları ise şiirler üzerine olduğu kadar dikkate alınmamış ve yüreğindeki tüm gelgitler; aşınmalar, büyümenin verdiği, yaşamın ona getirdiği her türlü hezeyan ön plana çıkmış. Bir genç kız düşünün, başına aile baskısı ile takılan örtüyü attığı, biraz daha özgür koşuya dadandığı bir dönemi açığa çıkarıyor. Hatta bu örtüyü savurma işinin dozunu bir yerde o kadar arttırıyor ki, *'gürültülü ve ateşliyim bundan / yine de sana karşı sütyensizim'*, *'belki, atarım kendimi mesnetsiz kollara'* türü uçsuz bucaksız açılıma da yanaşiyor. Bunu bazen sert ve yaşının getirdiği isyan dokusuyla işlediği de söylenebilir: *'boynum hazırken giyotine, hoyrat erkeklerin yüreğine iniyorum'*, *'şarjörü örtülü yerlerime boşaltacağımı bilmelisin'*

N. Dire, iyi kalpli annesine adadığı bu kitapta, babasından yana da hayli dertli:

*'baba, çatılan kaşların yenemeyeceğim bir terör
her günü işkence olan hapishanende
sırtımda geceleyn gaddar ellerin
ruhuma uzandı
baba, tanrıyla aranda bir sarmaşık büyüyor
budayamıyorum kinimle"*

N. Dire'de çalışılmış düzen olduğu kadar, duyguların arası kopuk bir düzen de sergide. Çoğu yeni gelişen cinselliğin bedensel etkisiyle geliştirilen sağanakla bütünleşen bir şiir örgüsü. *'infilak etmek istiyorum'* bir genç kız seremonisi. *'Dişilik Bozukluğu'* başlıklı şiirindeki *'kızım, bu içinden çıkılmaz bir yol'* diyerek anlatmak istediği, belki de onun içinde ur gibi büyüyen dürtüleri. Sürekli genç kızlığını tartışan bir şiire çalışmış. Umarım ikinci kitabında bu duyguların aşılması, kendini fazlaca dinlemeyen durulmuş bir yapının şiirine koşturur.

'Sesi kısılmış, kafayı çektiğini söylediği, herkes için son kez dudağına kırmızı bir ruj yaydığını söylediği' bir isyan şiiri olarak niteliyorum bu yapıyı. Beyninin içini 'zehirli şehirler' olarak belirttiği güzel yapılanmaların da yer aldığı şiir çalışmalarında *'süpürmeliyim kendimi buralardan'*, *'eve gidip kendimi imha edeceğim'* tipi sürüklenmeye yol açan karşı duruşlara varan bir şiir de dikiliyor karşımıza. N. Dire kendisine nasıl yardım edebiliriz dedirten bir şiirsel dokuya da ulaşılmış:

*'fevri olmakta iyiyim, benzinliyim
sen bir kibrit bul ve tenime yont'*

Söz: *'yüreğime azgın bir özgürlük yaraşır'* demeye getiren N. Dire'nin derdi, özgürlüğe mutlu bir akış sergilemekte değil kanımca. Örtülü yaşamdan kopuş anlamına sayabileceğimiz bir savrulma, bir başıboş kalma çırpınması. Ama bunu başını taşlara vururcasına yapmasındaki sertlik, bize ancak 'şaire uymak' koşulu getiriyor. Tamam Naile Dire, dediğin gibi olsun.

N. Dire'nin şiir yolu açık. Bu çırpınmalardan ileri koşturacağı belli. Merakla izleyeceğimiz bir şair kazandık denebilir. *Türbülans* bu yılın üzerinde çok konuşulacak kitaplarından...

Seyyidhan Kömürcü, 1978 Mardin-Derik doğumlu, resim bölümü mezunu, 8 yılda bir yayınladığı şiir kitaplarından üçüncüsü ile karşımızda.

Çelişkili yollardan okuru ikna etmeye çalışan bir şiire çalışıyor. Akıl yürütme yoluyla, araştırma ve doğrulara ulaşma yöntemini deniyor. Kısaca diyalektik düşünen bir şiirsel manzara var karşımızda.

Everest yayını 2020 basımı *Kendinin Ağacı* kitabında sözün iki üç hali üzerinde gezinmiş. Dikkat edilirse kitapta 'içindekiler' bölümü de yok. Bu biraz da, birbirini izlek olarak da izleyen şiirler tümünden tek bir çalışmaya ortak edilmiş izlenimini bırakıyor insanda. Sanki başlıkları okunmadan sürüp gitsin diye donatılmış bir toplam.

Zaten kitapta üç gezinti etrafında dönen bir hayat kurgusu var: Ayrılık, sevgili (ikisi bir arada düşünülebilir, şöyle ki; ayrıldığını söylediği, pek de yanında sanmadığı bir sevgili, özenip özenmediği de kesin değil. Varlığı bile kuşkulu, hayatla arasındaki gezintiye dahil bir kurmaca saydığı sevgili) çağ, yaşadığı, değdiği, gezindiği ve sonunda *'elbet kazanmayacağız, iyi değiliz, kazanmak onların işi'* dediği bir çağ burkuntusu. Doğuda yaşayan ikileminin sonucu olarak.

'herkesin herkesten biraz almak istediği bu çağ' terimi kitapta çok yerde, farklı biçimlerde tekrarlanıyor. Şairin işi çoğula bağlamak niyetiyle ilişkili bir durum bu. Ve gene şairin genelleme yaparak, işi yaymak konusunda kazandığı bir tecrübenin kurulmuş sabit direği. Dünya diye sözüne sık karışan yer de çağ'ın uzantısıyla birleşik. Ya çağ anıyı şairde, ya dünya. 'elbet yalnızlık kapacak ormandan ayrılani' Burada işe karışan yalnızlığın, yeryüzü ile bütünleşen anlatımı; evine bir gidip bir dönen, ya da hiç dönmeyen şairin kökünden sökülmeyi bekleyen hali.

Tıpkı sevgili gibi diyeceğim. *'sevgilim biz birbirimizden eşya eşya ayrıldık'* demesi, biten bir evlilik üzerinden yapılan iç konuşmaları çağırıştırıyor insana. Bu ayrılıkta üzerime düşen her şeyi yaptım diye düşünmesi de, bu çelişkilerden gerçeğe tüme varan yollarda şairin kendini aklama serüvenine dahil. Şairin sık andığı ve üzerinde yokken konuşmayı alışkanlık ettiği sevgili, *'bir at kadar koşmak bana iyi geldi'* dediği yerde özgürlüğe konuştuğunu hatırlatıyor okura.

'ölürüm dediğim yerde ev yaptım'

Kitabın bu en güzel dizesinde sevgiliyi olaya bulaştırmanın güzel bir yolu var: *'insan bazen unutup ölemiyor'* Bence şair, sevgiliyi paravan olarak kullanıyor. Geçmişe zapt ettiği anılardan yola çıkarak, *'dünyada çok önemli şeyler oldu, uçtum'* dediğine bakılırsa; usul konuşmayı, uslu düşünmeyi seven şairimiz hırçınlık yönteminden de çok uzak. İnsan bana iyi gelmiyor tedirginliğinin ötesine geçip, *'insanı çok aşağıya yapmışlar sevgilim'* serzenişiyle, karamsar hayat görüşüne sevgiliyi de ortak ediyor. Daha da ileri gidip, *'bir yer bana batsın arzusu'* ya da *'bir yer bana çarpsın hevesi'*. Demiştım şair sevgiliyi özlemekle değil, sıkıntısına kılıf yapmakla meşgul. Sevgili dediğiyle karşısındakini değil, şairin kendi yüzünü görüyoruz dizelerin aynasında.

'Beni yanlış toplamışlar' diyen şair, karamsar ufkuza *'ölmek değil, asılmak istiyorum'* dediği noktayı koyuyor. Sözün pür hali: *'ben sana doğru geldiğimde kapatacaklar'* Belki de ayrılığımız devam ediyor sevgilim derken son sayfaya kapak yapmak niyetinde S. Kömürcü. Çağ hakkında, toplum ve sık tekrarı olan ayrılığı perçinlenmiş sevgili hakkında, şair güzel söz buluşmaları toplamı üzerinden yüklü bir şiir çıkarmaya mı çalışmış, yoksa derin dünya alıştırmaya mı çalışmış? Edip Cansever örneğinde olduğu gibi, düşünsel yöntemleri mi harmanlamış söz alıştırmada? Ne şekil olursa olsun, varoluşçu bir evrene yakın bile dursa bu yılın iyi kitaplarından

PLATONİK AŞKA VEDA MANİLERİ

Hayat sonsuz ümitti
Lakin hüznü mümbitti
Platonik aşkımla
Konuşmadan bitti

Karlı dağı dizledim
Çıkmaz yolu izledim
Platonik aşkımla
Düny'âlemden gizledim

Keşfedilmez buluştum
İçten içe tutuştum
Platonik aşkımla
Rüyalarda buluştum

Granitten bir taşım
Buharlaşarak taşım
Platonik aşkımla
Bu gece vedalaştım

Bu gece koptu vida
Bak toz duman havada
Elveda çocukluğum
Gerçek aşkımla elveda

"Önsözü yaz, vade doldu
Defteri düir ve kapat
Açık bir pencere bırak kar dolsun
Kapılar nasılsa sonsuzluğa kapanacak
Ardından.. Yozgat!"

H. D. Ünal şiirde, İkinci Yeni'nin o imgelere boğulmuş yazılım sürecinden uzak bırakmış şiir serüvenini. Tek ilkesi içten konuşmak ve iyi davranmak. 'kötülük aşısı yapıyorlar iyiliğe durmadan' Bu dizesinde bile iyilikten, insancılıktan yana olduğunu ifade ediyor. 'Bir balon uçurayım gençliğin yamacına' demesi de çizmek istediği insancıl portrenin, balon uçurduğumuz çocukluktan gençliğe geçiş yapması ile ilgili. H. D. Ünal meramını düz çizgilerle yansıtmaya adanmış 'yaslandığım balkonda yaşlandım' dercesine hayatı sorguluyor. Bunu hayatında yeri olan kişilerle (Özcan Yalım, Kemal Özer, Metin Yaşartürk, çocukları, ailesi vb.) anlatıyor yer yer. Bazen Karaburun ve 'Türkiye Denen Bahçe' dediği ve gezdiği yerlerde anlatmayı yeğliyor.

'Şairi yaşlandıkça bağışlanmaya' yaklaşır bir kitap *Leçe*, 'Bir kerecik aranamım sabah kahvaltımızda' diyen, ilkesi içtenlik olan şairin kitabından unutulması güç iki dize.

'Elbet anlarlar beni varılmaz olduğumda
Ben de annemi toprakta toprakta anlamıştım'

birinin karşısında saygı duruşu yapmak niyetindeyim. Hoş geldin iyi şiir.

Alphan Akgül, kırklı yaşlarda. Sanat tarihi mezuniyetinin ardından Türk Dili ve Edebiyatı bölümünden yüksek lisans ve doktora derecelerini aldı. Oktay Rifat üzerine ödüllü incelemeleri ve ilgi çeken değişik şiir anlayışıyla dikkat çekiyor. 2000 yılında Yaşar Nabi Nayır ödülü aldığı bakılırsa, YKY'den 2020'de çıkmış *Bir Uçurumun Haritası* ikinci kitabı olabilir.

Öncelikle farklı bir şiir uğraşında Akgül. Yani herkesin yazdığından farklı bir koşu tasarlıyor. Koşu derken, onun hareketli, yerinde durmayan bir şiirleştirmeyle, çok yere sıçrayan bir anlatım ve şiir becerisine koşturduğu sanısı, beni bu tabiri kullanmaya yöneltti.

Kitabında Varoluşun, huzursuzluğun ve korkunun haritası üç bölüme sığdırılmış taşkın bir şiir koşusu var. Birçok kişiye adanmış şiirler, Leviathan'dan mecazi tabutlara, Ece Ayhan'ın 'Bakışsız Bir Kedi Kara'sından, Küçük Prens'ten Galileo'ya, uçsuz bucaksız, birbirine teğet geçmeyen bir gezme, sıçrama serüveni var. Akgül, öykülemeyi seviyor. Hemen her şiirinin bitiminde düzyazıyla farklı yerlere gönderme yaparak şiirlerle bitleştirilmiş bölümler eklemiş. Bunların bazen yazdığı şiirle de ilgisi yok. Gezintiler ayrıksı yerlere dokunabiliyor. Bir çeşit yazdığı şiire göndermeler ya da uzak çağrışımlar örgüsü.

"Ece gelir sonra, o da vahşi, yatak daromaduman
Kadıköy'de bir mezar, yok öyle eroin falan"

Tüm bunları yan yana sıralarken, ya da yığmaya dönüştürürken, söylemekten kaçamadığı bir şey var: 'Sırf dönüyor diye dünya şairiz değil mi?' A. Akgül bir içsel dalgalanmayı anlatır gibi. İçinden çok şey akmış, donanımlı bir dağarcığın dışa dökmek istediği dünya meseleleri: 'Çalışıyor hormonlarım bir makine gibi; âşık oluyorum'. Yer yer mekanik olma lügatinden aşırıldığı sözcük tombalası onu: 'matematik aklın müziğidir' demeye getiriyor. 'Moleküllerin dansı, Rayleigh saçılımı' bu kaynaklardan ortaya dökülüyor.

Akgül, 'kültürsüzlüğün hayaleti' ile uğraştığı yerde kantarın topuzunu kaçırmadan, deneysel duraklara da uğrar görünüyor. Özgün yorumlara da vardiıyor onu böylesi bir zihin paralanması:

"Otomobil kazaları, insan yaratıcılığının tökezleme anını,
metal, plastik, cam, kan ve organ parçaları eşliğinde gösteren
eşsiz bir sanattır."

A. Akgül'ün, bu özgün ve dopdolu uğraşını izlemek için hazır mısınız? Cıvıl cıvıl ayrıntılar. Dünyaya kurulan bir modern bakış tezgâhı. Ekrandan kaçını seyredabiliyorsanız, yoğun bir ışıklandırma eşliğinde.

Hülya Deniz Ünal, Meda kitap 2020 yayını *Leçe* adlı beşinci şiir kitabında, (1 çocuk kitabı, 1 deneme kitabı daha var) öncekilerden pek de farklı olmayan, hayata dair seslenişlerle karşımızda. İlk okuyuşta Rüştü Onur'dan, Necati Cumalı'ya içten ve yürekte bir seslenişle, insana dair çok şeyler demek isteyen insancıl bir portreyle karşı karşıya olduğunuzu fark ediyorsunuz. Ama aralarda toplumsal çekişlerle, kadın ve insan haklarına dair söylemlerle biraz da toplumcu işlevlere yaklaşan bir bütünle karşı karşıya durduğunuz da hissederek gibisimiz.

Kitabın baş taraflarında Yozgatlı olan Gülten Akın'a söylenmiş şiirde, son bölümde epilog yaparak eklediği şiirde Yozgat güzellemesi duygular dikkat çekiyor. Kendisi bunu baba tarafının Yozgat Sorgunlu, anne tarafının Balkanlardan olduğu için böyle bir anma yaptığını söyledi:

Ali Asker BARUT

ABDÜLKADİR BULUT'A SELAM

“Suların da bir arkadaşlığı olur”
Hep tenhalara çağırılmış yalnız çocuklarla

“Suların da bir arkadaşlığı olur”
Dere kenarlarında derin bir ışığa çalışan rüzgâra

“Suların da bir arkadaşlığı olur”
Karanlık bir avluya düşen ayın kopkoyu suskunluğuna

“Suların da bir arkadaşlığı olur”
Yaralı bir halkın ahıyla yankılanan bir dağın dalgınlığına

“Suların da bir arkadaşlığı olur”
En çok yollara ve şiiire yakışan bir şaire

“Suların da bir arkadaşlığı olur”
Gecenin içinden ağzında bir türküyle geçen kaçağa

“Suların da bir arkadaşlığı olur”
Yüzü yurdum olan gül kalpli bir oğula

“Suların da bir arkadaşlığı olur”
“Gördüğüm her yağmurun ardından gittim” diyen
Bir cumartesi annesinin apansız çığlıklar içinde kalan
kalbine

Ömer Burçin ÖZKİŞİ

TAKVİM YAPRAKLARI

tüm heybetiyle kapıyı yumrukluyor rüzgâr
sobalar iskorbüte yakalandı tek tip beslenmekten
mor dumanlarla uyanıyorum sabaha ellerim buz
sıska çocukların uykusunun alacağı var kıştan
annelerin sabahı akşamdan kalma bir hüznün
korkunun ateşini harlıyorum beynimin kıvrımlarında
ben niye hep kardan kadınlar sevdim anne
bir dokunuşta suya karışan

kükürt kokusundan kaçabildiğim kışlar getirin bana
cümle sonlarımda bir kadın olsun ismi müphem
elim kalem tutuyor şair miyim bilmem
kimlerin sıcaklığında sıtma tuttum ah bilersen
ankara'nın ayazında kaç şairin mürekkebi donup kaldı
başkent resmi adımlarla geçti üstlerinden
bayrakların gölgesinden sana sığmırdım
kimsesizlerin kimsesi değildi cumhuriyet

kalemin kâğıda değdiği yerde durdu zaman
ben kadar yıkık kadınları öptüğüm binalar enkaz
kedilerin göğsümde açtığı boşluğu kim dolduracak
kestane kokmasın bu kent kalbim sıkışıyor
geçmişin tortusunu süpürüyorlar çöpçülere bin selam
tozunu sildim takvim yapraklarının önümüz bahar
yıkılma sakın
iyileşecek elbet çiğın yaprakta açtığı yara

Serap Aslı ARAKLI

KALAN

de ki: şiir kalanlar içindir
de ki: aşk ile ölüm birer körebe
derim ki: Yaradan da sussun, yakalandım kendime!

ne kadar anım var benden uzakta
yara ve yarım ne kadar şiirim var kül tadı
gül ile dağı öpen kül tadını bilmez sanırdım
karanlığa ve kalbime rağmen işte yanıldım
ne yasım var ne yadım giderken baktığım aynalarda

sanırdım ki aşk da ten de söndürülemez külle
harı ve ateşi en iyi bilen ben bir avuç külle her şeyimi
söndürdüm işte! zaman en iyi kurtarıcıydı, yanıldım
yirmi dört yaşımın şarabını hiç unutmam, unutamam
güneş taşı bir gençlikti dağ köyünde içimde kalan

bağışlasın beni şiir ve Yaradan ve sussun her ikisi
varlık ve dirlik adına neyim var neyim yok şiire heba
boşluğun merdivenlerine tutuna tutuna kendimi
çıkacağım! varsın benden daha çabuk biri vursun beni
kış ve bu kar kıyamette işte kar buğdayı ekiyorum

hem güneş hem şiir taşı geceleyin defterlerime ektiğim
bir gün çeker gidersem şiirden çok şerden öldü deyin!

Madenler, 7 Ocak 2021

Gülçin Yağmur AKBULUT

YAĞMUR VE DÜNYA

Selamınız yakınlaştırır
yaşadığımız sokakları
kötülüğün çiçekleri
dallarında kurur

Gözün göze değdiği yerde
kav tutuşur dillerin alev
çözülür gönlümün aysbergleri
iki dudak arası aşk olur

Kentlerin sokaklarına
aynı yağmuru yağıyorum,
elementler değişik değil elbet
dünyanın diğer ucunda da

Alıcı gözle bir bakın
bahçelerin köşesinde
nasıl baş başa veriyor
zakkum ile sardunya

Ne güzel türküleniyor
etrafımızdaki kımıldılar
bir lunapark coşkusunda
hayat ortak korolarıyla

YOLDAN

VIII.

Cemil Bozkuş'a

gel...
ne durursun hâlâ dışında kendinin
yoksul olmamak mı yaşamak sandığın
onurunu yok etmelerine izin vermek mi bunun için
direnmek mi hiçe
önce aç kibir ve yalanla kapattıkları kapılarını kalbinin
kaybet, yenil, deneme onlar için
dene kendin, dene her yeri kazıp durdukları altından değerli
onurun için
olmayanını alacak değiller ya
olanın da zaten senin değil
anla, vazgeç
o nurunla o güzel için için
gel, söz ben seni götüreceğim
gel...

Gönül ÇAKI AKVEÇ**ÇİVİSİ SÖKÜLEN KAPILARIN EŞİĞİ**

kraliçe Victoria döneminden kalmış
saray beşikleri, marakaslar
bebeğin gözlerinde dupduru bir eşyadır anne
camdan biberon, yaşamak için
atlatırken tarihte onları zorlu dönemeçlerden
gülümserler ve masumdurlar tozlu camlarda yansımalarıyla
ne büyük hazine, çocuk masalları dilimizde

uçarı duvarlar, zamanın yaprakları
pusun ardında kalmış buzdağları
hırpalanmış dallar, dere kıyısı ağaçları
eşik kavisi vadilerin, ırmakların
tarihlenmiş mızıka, paslı oyuncaklar, saray beşikleri
camdan eşyalar getiren posta trenleri
kaybettiğinde küçümencik bir güneşi
çocuğun ağzında anne ve biberon
masumiyetini koruyacaktı, korudu.

şimdi adalete sorgusuz açılır göğsüm
keşke insan beladan beri gücünün yanına koysaydı vicdanımı
terazi belki o zaman hakikat olurdu kimse düşmezdi
karanlığa
çivisi söküldüğünde kapıların

bilmeyenler için söylenir aydınlıkta
el eli büyük yapar sonsuza kadar
kimi için bir dağ başında ağıt yakar
yanarken ışıktır mor ispiro dudaklarda
avuçlarda büyüyen sonsuz iman çizgisi
büyütür insanı yandıkça aydınlanır kalp
yüksek düzlüklerde hırpalanmış birkaç serçe
ve üşüyen platolarda süregelen hüznün
birkaç insan

OTOPORTRE

I

ilk yudum
ilk cüz
ağzımın içindeki bütün organları
çıkartıyorum atalarımın huzuruna
mağaralarımın on parmağı
benimleler umutla ve yakarışla

bu şiirler ömrümün cüzleri/ her sokak- çıkmaz-apartman/
her kardeş anne baba akraba/ annemin haritasındaki bütün
yollar birer cüz
benimleler umutla ve yakarışla

soruyorum kanın gölgesinden ve kokusundan
ilk yudum nelerden oluşur
korkudan/arzudan/aşktan
çünkü "bir" bildiğim en kalabalık sayıdır
çünkü ilk yudum ağzımın itiraflarıdır

a cappella bir destan /hatırladığım en eski anı
dünyanın bu cüzü diyarbakır/ fatihpaşa mahallesi/ yedinci
çıkmaç
surların duvarlarını desteğine kurulu/ doğduğum ev
doğdum sur-ev /çünkü ilk yudum ağzımın itiraflarıdır

kırmızı kar yağdığında almaya gelecekler beni
beni, aynalı pullarla bezenmiş balık beni

II

ilk süt
beşinci cüz
yalnız ellerim var anlamıyorlar
çıkartıyorum onları geçmişimin huzuruna
kanın hafızasına daldırdığım kalemler
benimleler OKU ve SÛR la

arka kapı uçuruma açılır/ dicle nehrine
amcamın tuttuğu sazın aynalı pulları/ ilk hatırladıklarım
ki ben hâlâ o pullardan/ gözlerime lens yaparım
benimleler OKU ve SÛR la

soruyorum sevişmenin doğasına ve düşüne
ilk süt nelerden oluşur?
borçtan/geçmişten/yoktan
çünkü "ilk" bildiğim en yaşlı anıdır
çünkü ilk yudum "hiç"ten uyandıgımdır

ben balıkgöz/ dicle nehrinin sularının coşkuyla aktığı
hevsel bahçeleri yeşil-ulvi şarkılarını mahsullere giydirdiği
günlerden
ongözlü köprüünün her bir gözü bir parmağım olmuşken
çocuğum dicle-el çünkü ilk yudum hiç'ten uyandıgımdır

kırmızı kar yağdığında almaya gelecekler beni
beni, aynalı pullarla bezenmiş balık beni

ALUCRA'DAN GÖKHAN AKÇİÇEK ŞİİRİNE KISA BİR BAKIŞ

Hasan EFE

Hüseyin Peker'e

Bireyin yakın ve uzak geçmişinde görülen, duyulan ve hissedilen birikimler düşünce, duygu ve davranış olarak yaşam sürecinde an'ı etkilemekten öte yeniden bir yapının oluşmasına katkı sağlar. Yani yeni bir düşünce, his-duygu ve davranışların temelini de oluşturur.

Yeniden yapılanma süreci başka bir iletişimin de yolunu açar.

Bireyin özünde var olan temel düşünce kalıpları ve onun iç sesindeki gücü, farklı davranışlar üzerinde varlığını hissettirir.

Bu iç ses, onun yani bireyin arkaik dönemden getirdikleriyle harmanlanıp süreç içinde oluşurken ve yavaşça eriyip var olanla bütünleşirken temelden kopuk olmayan farklı ve arınık bir varlığı yenileyerek ortaya koyar.

Burada sözünü ettiğim varlık somut olarak bireyin bedeni ve bu bedenden yansıyan davranışları ve düşünceleri değil, onun gözle görülmeyen soyut bütünlüğüdür. Bu soyut bütünlüğün oluşumunda his veya duyguların gücü hiçbir şekilde yadsınamaz. Bu iki kavram öylesine etkilidir ki, bireyin yeniden yapılanma sürecindeki düşünce ve davranışlarını bir bütün olarak işlevselleştirir.

Soyut işleyiş aşamasında etkili olan his kısa süreli, duygu ise uzun sürelidir. Bunu şöyle de belirtebiliriz.

Yemek yerken bunun görünümü, tadı, açlık durumunuzla birleştiğinde aldığımız haz hoşunuza gider. Sonuçta güzel bir yemek yeme hissi yaşarsınız. Bu his çok uzun sürmez. Kısa bir süre sonra etkisini kaybeder. Etki uzarsa yemekten zevk alırsınız. Bu lezzeti unutamaz, mutlu olur ve sevinirsiniz. Buna benzer duygular geçmişin yaşanmışlıklarıyla birlikte kalıcı etkiler bırakabilir. Bir başka deyişle uzun süren duygu kalıcıdır.

Bazı uzmanlar hissin kısa süreli, duygununsa uzun süreli olduğunu söyler.

Sözünü ettiğimiz his ve duygu salt olumlu olarak belirmez yani mutluluk, huzur, güzellik, sevinç vb. duygulardan ayrı olarak kızgınlık, memnuniyetsizlik, karamsarlık vb. şeklinde de olumsuz duygular belirebilir.

Özellikle uzun süreli duygular bireyin yapılanma aşamalarında etkilidir.

Bu süreç *edilgen* olabileceği gibi *etken* bir işleyiş için de geçerlidir.

Sözünü ettiğim *edilgen* durum, okuyan, izleyen, bakan, seyreden; *etken* ise yapan, oluşturan, yazan, çizen, yontan vb. için ele alınmalı.

Şunu da belirtmekte yarar var. Üstteki paragraftaki edilgenlik, aktifleşerek üretime dönüşemeyen anlamında düşünülmeli. Okurun da etkileştiği üründe bir yapılanma süreci vardır. O, bir metni, resmi, filmi, karikatürü, yontuyu vb. değerlendirirken bunları yargılar ya da farklı edimlerle zihninde yeni bir bütünlük oluşturur. O an aldığı notlar, kitap ya da etkileştiği ürünle kalıcılığı sağlamak için oluşturduğu yan bilgiler ile farklı bir bütünlük meydana getirir. Oysa o an üretim sürecinde değildir. Yani edilgendir.

Zihin araçları onu yani okuru veya diğerlerini (dinleyen, izleyen, seyreden...) bir şekilde yönlendirir, ama o an yeni bir yaratma sürecinde olmadıktan etkenliğe evrilemez. Bu durumda *edilgen* olarak kalır. Bir başka deyişle *edilgenlik* onu *etkenliğe* hazırlar. Yani edilgen durumdaki bu süreç *edilgen aktiflik* olarak da düşünülebilir.

Okurun içinde bulunduğu durum budur. O, kendine sunulanı alır. Zihinsel süreçler, bu aşamalarla işlevselleştirilir.

Şu da unutulmamalı, bu süreç düşünce, duygu ve davranış olabileceği gibi; duygu, düşünce ve davranış şeklinde de ortaya çıkar. Bazen de davranış, önceliği alır.

Söz gelimi elinize bir kitap alıyor ve okumaya başlıyorsunuz. Eğer o yazarla ilgili herhangi bir bilginiz yoksa yaklaşımınız kendi zihinsel araçlarınızla (okuma, algılama, anlama, bellek; uzun ve kısa süreli bellek...) gerçekleşir. Okuduğunuz sözcükler, cümleler, dizelerle bir etkileşime girersiniz. *Ben*'inizin işlevselleşmesi buna katkı sağlar. Yapıt okuru analiz ve sentez sürecine sokar.

Elinizdeki kitabın ön oluşum sürecini yazım, basım aşamalarını biliyorsanız, şair-yazardan daha önce başka bir ürün okuduysanız veya o ürün ile ilgili tanıtım ve değerlendirme geçmişse elinize; bu, okurun edilgenlik sürecini etkiler. Yapıtla bireyin ben'i arasında hızlı bir soyut geçişin yolu da açılır. Histen duyguya geçen bu yürüyüşte bireyin önceki yerleşik duyguları (sevme, beğenme, kızma, reddetme) canlanır. Böylece o an'da zihin araçları hızlı bir biçimde işlevselleşir.

Şu veya bu şekilde okur, yazarla bir şekilde etkileşimde bulunur.

İşte Gökhan Akçiček'e de bu açıdan bakmak gerekir.

Onun şiirsel birikim ve etkileşimleri, okura bir şekilde geriden yansıyan bir iç ses olarak ulaşır. Bu duygusal yansımaların etkisiyle okur da *yeni bir okur* olarak şiirlerden aldıklarını kendi iç sesinde yoğunlaştırır. Böylece soyut, duygusal sürümlerin etkisi uzar gider. Bu süreçte okur *edilgenlikten, edilgen aktifliğe* evrilir.

Bu açıklamalardan sonra okur, yazar/şair etkileşiminde ele alacağımız şiir kitabına geçelim. Akçiček'in Edebiyat Ortamı Yayınları'ndan çıkan *Adını Andığım Günler Toplu Şiirler – 1*, Kasım 2020'de okurla buluştu.

Kitap ve yazar ile ilgili bilgiler künye sayfasından sonraki yaprakta yer alıyor. Biz burada şiirlerle ilgili kısa ve genel bir bakış açısı ortaya koyacağız.

Önceki yıllarda değişik dergilerde karşılaştık Akçiček şiirleri ile. Bu kitapta bir bütünlük olunca yani şiirleri art arda okuyunca çağrışımlarımız da farklılaştı. Onun şiirlerinde öne çıkan duyguları bir tek kalıp içinde tutmak olası görünmese de kavga, kaçış, öfke, şiddet, kızgınlık gibi olumsuz duyguların yer almadığı rahatlıkla söylenebilir. Şiirler dikkatli bir okumayla çağrışımsal yönelimini artırır. Derin yapıdaki olumsuz duygular çok fazla örtülmüş veya geri çekilmiş olarak belirir. Bu da bir şairin kuracağı örgü ile doğrudan bağlantılıdır.

Şair bu tür bir örgü ile geçmiş yaşamdan gelen olguları kendi ben'inde bir başka biçime sokar. Onun ben'inde kalan sili ve soluk etkiler şiirlerdeki öznelerin izlenimleriyle okura sezdirilir. Yukarıda da belirttiğimiz gibi, şairin *iç sesindeki* aktarım okura yönelir. Bir başka deyişle olumsuz duygusal yaşanmışlıklar örtük olarak verilir. Bilinçli akıl bunu ayırıştırıp bütünleştirerek yeniden yapılandırır.

Örneğin,

ALUCRA KÜSKÜN YERYÜZÜ YAPRAĞI şiirinde,

“...
*dedemin sırtını yasladığı ak kavaklar,
atını bağladığı söğüt dalı, kadınları
vardı, sevmeye mecbur bıraktığı.”*
(s. 87, 2. bölüm)

“...
edim üretim için diyecekti harun karadeniz
...”
(s. 88, 7. Bölüm)

“ arif şiirin namı diğer ozan arif
sazı deryalar içre sözü dağları tutan
yetmiş altı idi galiba, ordu sineması şahit
çurpıncı karadeniz, cepkeni allı morlu
iki filim birden oynardı, birinde kaçak yolcu.”
(s. 89, 8. Bölüm)

“ sensin kelkit, çamoluk, su şehri ve buğday boylu
kızların yere bakarak yürüdüğü küskün yaprak
gidenin bir daha dönmediği, tuzsuz ve türküsüz
toprak, cinayet mahalline dönmeye meyilli
tanımadığımız, onca katilin vardır muhakkak.”
(s. 89, son bölüm)

Şiirin ikinci bölümünden alıntılanan bazı dizelerde “sevme” duygusunun zorunluluğundan (sevmeğe mecbur bıraktığı) söz ediliyor. Burada doğrudan bir şiddet görülmeğe de örtülmüş bir duygu durumu dikkatimizi çeker. Dedenin maddi ve manevi gücü hissettirilir, “kadınları” derken de bu durum ayrıca desteklenir. Bu kadınlar onun korumasına, doyurmasına muhtaçtırlar, dolaylı olarak sevmeye zorunlu! Dizedeki “sevmeğe mecbur bırakma” öbeği okuru, halkın dilende olan ve her duruma uyarlanan “zorla güzellik olmaz” söylemine de götürür. Bir algısal zıtlığın çağrışımı denebilir buna.

7. bölümdeki alıntıda okur, 1968 Kuşağının devrimci dalgalanmalarına yönelir. Bu algı okura hastır. Şiir bütünlüğünde ele alınan bu yönelim değişik biçimlere de evrilebilir.

Sözü edilen dönem ve sonrasında çıkan birçok devrimci gençlik lideri, Harun Karadeniz üzerinden çağrıştırılır. Böyle bir yapıya inilirken Harun Karadeniz’in bir kitabı olan “Eğitim Üretim İçindir” ile alt yapıdaki derinliklere varılabilir. Çağrışımlar bilinç düzeyinde yeni algılar oluşturur. Böylece okur Harun Karadeniz ve kitabı üzerinden ülke sorunlarına ulaşabilir. Çağrışımın vardığı yer bağımsız bir Türkiye ve özgürlük olsa da zihin, şu açılardan da derin yapının alt katmanlarına inilebilir; ülke sorunları, ekonomi, eğitim, gençlik, dünya sorunları, çatışmalar, 12 Eylül’e giden yolun açılması vb.

1968 ve sonrası 1978 kuşağı eylemleri ve o dönemlerdeki devrimci hareketler göz önüne alınırsa *gençlik ile egemen güçler* arasındaki çatışma olgusundan da söz edilebilir.

Bu açıklamalardan sonra şiirin yakın geçmişine dönecek olursak, onun da doğumunun Ordu, Karadeniz olduğunu görürüz. Yazımızın başlarında belirttiğimiz gibi bireyin an’ı yakın ve uzak geçmişle nasıl beliriyoorsa, Akçipek’in şiir üretimi de bu süreçteki an’dan etkilenir. Onun, içinde bulunduğu coğrafya izlenimleri sözünü ettiğimiz şiirde de kendini gösterir.

Şiir başlığındaki *Alucra*, Giresun’un bir ilçesidir. Şair her ne kadar Ordu’da doğmuş olsa da aslen Alucra’nın Karaağaç Mahallesindedir. Kökeni yani anne, baba ve akrabaları belki de toprağı ile etkileşimi içindedir. Hatta iç Karadeniz illeriyle de güçlü bağı görülmektedir.

Şiir bütün olarak okunduğunda (Şiirin tamamını dergide yer kaplamasın diye buraya almadım. İlgili okur adı geçen şiiri bütün olarak okuduktan sonra bu açılama dönerse bütünlüğü dahi iyi görebilir.) şiirin çevre illerdeki kültürel ilişkileri daha açık görülecektir. Ben alıntılamaşam da aynı şiirde Cemal Seber, Üvercinka (Cemal Süreya) ve Erzincan bu coğrafya ve kişilerle çağrıştırılır. Öte yandan Gülten Cankoçak (Gülten Akın) da eşi Yaşar Cankoçak’ın Kaymakamlık görevi nedeniyle Alucra ile dizelere taşınır. Böylece şiir coğrafi ve kültürel etkileşim ile güçlendirilir.

Akçipek’in yerelindekilerden biri olan Harun Karadeniz de 1942 Armutlu, Alucra Giresun doğumludur.

Bu açıklamalardan sonra şiirdeki alt anlam uzantılarına dönecek olursak yukarıda belirttiğimiz gençlik eylemleri bir

çatışma olgusunu ortaya koyar. Eğer bir yerde çatışma ortaya çıkmışsa ondan önce bir *öfkenin* varlığından söz edebiliriz.

Bundan sonraki 8. bölümde farklı bir eylemin ortaya çıkardığı duygu durumu sezilebilir. Şair bunu milliyetçi duygu, düşünce ve davranışlarıyla öne çıkan Ozan Arif’i dizeler arasında konuk ederek verir. Bu bölümde dikkat edilirse “yetmiş altı idi galiba” söylemi bizi yukarıda da andığımız gibi 12 Eylül 1980 öncesi yıllara götürür. Bu, önceki bölümlerdeki alt yapının uzantısal çağrışımlarını farklı biçimlerde çoğaltabilir.

Şiirin başlığındaki Alucra’ya dönecek olursak, Ozan Arif’in de Karadenizli olduğunu görürüz. Arif, Samsun-Terme doğumlu olsa da ailesi Alucra’dandır. Annesi Demirözü, babası da Yükselen köyünden.

Akçipek, burada farklı iki görüşteki kişiyi dizeler arasında koysa da Ozan Arif’i halk ozanı, şair, söz yazarı ve bestekâr olarak öncelediği şiir bütünlüğünde belirgin olarak ortaya çıkarır. Üst satırlarda söz ettiğimiz şairlerle de bu güçlendirir.

Burada yerelden ulusala evrilen bir sezdirme de söz konusu olur diye düşünülebilir.

Şairin yakın ve uzak geçmişteki yaşamışlıkları bize farklı bir şekilde yansır. Özeld e ara ara açmaya çalıştığımız dizeler, genelde kitap bütünlüğünde değerlendirilirken okur, şiir örgülerinde *Akçipek’in çocuk ruhunu* sezer. O, iç sesini genel olarak çocuk ruhunun derinliğinde yansır. Bir başka deyişle Akçipek’in şiirlerinde “Çocuk ruhlu” çağrışımlar, dizeler ve bölümler arasında uçurarak okura ulaşır. Bu çocukluğun gerisinde öste çıkmamış, geri çekilmiş, başka yöne aktarılmış, yön değiştirilmiş savunma mekanizmalarını görmek olası, denebilir.

Şair, çok olmasa da bazı şiirlerinde kalıp söze yer verir.

“İki ayağımı bir şiire koydunuz” (İki ayağım bir pabuca girdi) deyişimi.

(s. 113)

“Uzun güzün kıyası, süt kesigi” (Uzun sözün lafın/sözün kıyası) deyişimi.

(s. 133)

Akçipek’in şiirlerini *etken* okuyabilen bir kişi onun yaşamındaki ben’in gücünü fark edebilecektir. Bu da onun, okurla içselleşmiş bir duygu etkileşimine girdiğini gösterir diyebiliriz.

Şair, *etkileşimsel çevresinde* duygu durumunu açıkça ortaya koyar. Bu olumlu duygu durumu *vefa* olarak öne çıkar. Vefanın belirgin bir örneği Azer Yaran, İhsan Gürdal’dır. Diğerlerini de okura bırakalım.

Yazının başında şiirlere kısaca bakacağımızı söylesek de birkaç saptamayı da belirtelim. Söğüt, salkım, söğüt dalı imgeleri farklı şiirlerde okur üzerinde üç dört yöne evrilen çağrışımlar verebiliyor. Öte yandan öne çıkan baba imgesi kimileyin gömlek, düğme ve ilikle bağlaştırlarak şiire farklı anlamlar yüklüyor. Ayrıca ilik ve düğmenin okurda bıraktığı bir başka çağrışımsa kavuşma, ayrılma, gurbet, özlem ve hasret gibi duygulardır.

Şiirler genel olarak her ne kadar bireysel etkileşim üzerinde yürüse de bunun alt anlamlarında sosyal ilişkiler sezilebiliyor.

Sonuç, akan bir dilin içindeki *zıtlıklar düşüncesi* okura, felsefeye doğru bir adım attırır. Şiirler etiksel, düşünsel ve estetik olarak güçlü bir şekilde okura yansır.

Çoğunluğu dile, dudağa, damağa ve dişe takılmayan duysal (görsel, işitsel, kokusal, dokunsal) etkilerle güçlendirilmiş, yer yer duygu yoğunluğu ile ortaya çıkmış yalın bir şiir akışı görürüz Akçipek’te.

Alemşahlı, 15 Aralık 2020

Volkan ODABAŞ

YILKI

Şair, editör, TV yapımcısı, yazar Mehmet Said Aydın'ın üçüncü şiir kitabı, 2019'un ilk ayında okurla buluştu. Aydın'ın *Kusurlu Bahçe* (2011) ve *Sokağın Zoru* (2013) adıyla yayımlanan ilk iki şiir kitabıyla da dikkatleri üzerine çektiğini hatırlarsak, kendi şiir dilini ve poetikasını oluşturmayı başardığını söylemek mümkündür. *Lokman Kasidesi*, üç bölüm olarak kurgulanmış olsa da yekpare uzun bir şiir tonunda ilerleyen bir iç disipline sahip. "Kaside", "Lokman", "Unut, Hatırlama, Dinleme, Sus" adlarıyla açılan her üç bölümde de Aydın, toplumsal gerçekçi diyebileceğimiz, hayatın içinden beslenen izlekler etrafında geliştiriyor şiirini.

Kendi kuşağından ve önceki kuşaktan şairlerin izleklerini sürdürüyor görünse de Aydın; Azad Ziya Eren, Selim Temo, Kemal Varol, Seyyidhan Kömürcü, Bejan Matur, Veysi Erdoğan, Nurullah Kuzu gibi şairlerle akrabalık taşıyan ama kendi sesinde şiirler söyleyen bir şair izlenimi taşıyor. Doğu'dan yükselen ve her biri kendi içinde farklı bir özgünlük taşıyan bu şairler, Türk şiirinin son yirmi yılına önemli toplumlar eklediler.

M. Said Aydın *Lokman Kasidesi*'nde, divan edebiyatının bir formu / nazım birimi olan kasidenin anlatım tekniğiyle kuruyor şiirlerini. Beyitlerle ilerleyen şiirlerde Aydın, içeriğin/özün üslubu / biçimi şekillendiren yönüne kulak veriyor. Derdini / tasesını / acısını / yasını beyitlerle örüyor. "Lokman"a seslenişle şair, yakın Türkiye tarihinde yaşanan trajik olayları şiirlerinde tekrar hatırlatıyor. Bu yönüyle "Lokman"ın izinde / ipinde yas tutma geleneğini sürdürüyor. Ülkenin son on yılda içinden geçtiği siyasal / politik atmosferin tanıklığında M. Said Aydın, şair duyarlılığıyla "Lokman"ın sesine ses katıyor. "Bizi bir gece çok sürüklediler / sen de mi oradaydın, gördün mü lokman?" (s. 17) derken, Şırnak / Silopi'de öldürüldükten sonra cesedi araçla yerde sürüklenen Hacı Lokman Birlik'in maruz bırakıldığı insanlık dışı eyleme dikkat çekiyor. Şiir boyunca tekrarlanan "ip / kolan / kınnap / organ" kelimeleriyle Aydın, derdini, Lokman'ın boynuna asılan o kementle imgeleştiriyor.

Ölüm ve yasin yan yana yürüdüğü bir ülkenin/coğrafyanın ve çağın içinden Aydın, son yıllarda çokça yaşadığımız/gördüğümüz/tanık olduğumuz cinayetlere/şiddet olaylarına/zorbalıklara "Lokman"ı tanık gösteriyor kitap boyunca. Öldürülenlerin, vıran pazarların, kesik elli arastaların, pazarlıksız kefen satanların, kimsesiz çerçevesiz, körler ülkesine dönüştürülmesine ağıt aslında *Lokman Kasidesi*. "Dermansız derdi kimse demiyor, artık biliyor/dert varsa derman, ip varsa lokman yoktur" (s. 25) dizeleriyle devletin/sistemin baskı aygıtlarını açık ediyor şair. Bir başka yerde türkülerini susturulmuş bir toplumun insan sıcaklığını yitirliğini; "gül alıp gül satanlar dününmüş/ip alıp ip satanlar bize gülüyor" (s. 28) dizeleriyle anlatıyor.

M. Said Aydın Lokman'dan başka bir başka isme, "Botan"a da sık sık çağırıyor, vurulduktan sonra cesedi yedi saat sokakta bekletilen Botan'ın annesi Taybet Ana'yı da anıyor. Ana oğlun aynı kaderi paylaşmasına üzülürken, Lokman'ın dertlere deva olmayışına isyan ediyor. "Fil"le özdeşleştirdiği tiranların/ölüm kusanların/insan hayatına kastedenlerin yaptıklarını dillendiriyor: "fil ezdi mahalleyi / mahallede filler dolaşiyor // lokman'a ağıt var mahallede / onu da eziyor fil, fil onu da eziyor" (s. 30).

Kitabın ikinci bölümü "Lokman"da, M. Said Aydın, tuttuğu yasin biliniyor anlaşılmasını için çabalyor. Bu çağa inanmayan ve vardığı hiçbir eşikten memnun olmayan biri olarak, itirazının daha da büyütüyor. Alttan alta yine Lokman,

zaman,
beni,
usul usul aşındırıp,
bir yılki gibi,
bırakıp gitti,
yalnızlığın ovasına.

bir direnişin sembolü olarak görülüyor. Lokman Birlik'in öyküsünden hareketle "linç kültürü'nün mağduru olmuş tüm insanlara el uzatıyor. "Bir demet kasvetten" bin hüzünlü hasret çıkaran yakın dönem Türkiye toplumunun "insan hakları karnesini" açıklıyor bir bakıma. Tutuklamalar / işkenceler / yok saymalar / ötekileştirmeler / mahalle baskısı ve nihayetinde ölümlere dek süren onlarca vakayı Lokman'ın nezdinde şiirine çağırıyor M. Said Aydın.

Üçüncü bölümde "unutmanın / hatırlamamanın / dinlememenin ve susmanın" kötülük toplumlarında nasıl yürürlüğe konduğunu dile getiriyor şair. Bu dört eylem / fiil üzerinden kişisel ve toplumsal belleğin "canlı" tutulması için çabalyor. Tarihten, bugünden, Doğu'dan, Türkiye'den birtakım olgular dillendiriyor. Buyurgan bir söylemle, unutulmayacak / hatırlanacak / dinlenecek / susulmayacak yüzlerce örnek sıralıyor art arda. Gündelik hayatın, insan ilişkilerinin, nesnelere, ölümlerin, aşkların, alın yazılarının, kelimelerin, şehirlerin, dağların, dolaba konan cesetlerin, vurularak yere düşenlerin, düşüp de yerde sürüklenenlerin, Lokmanlar'ın, Botanlar'ın, Taybet Analar'ın hatırlanması / unutulmaması adına, hayatlarının kayıplar hanesine yazılmaması adına sesleniyor şair: "susma/ gördüklerin oldu/ bildiklerini hatırla / susma // susma / kaç kişi dolaba konu / sokakta öylece duran / susma // susma / kafanı kaldırdığın/ mümkün zamanı / başınla / susma // susma / siyah poşetlerimizi / ipleri / kınnapları / usancı / susma" (s. 63).

İlhan Berk, "*Şiirin Gizli Tarihi*" adlı yazısında* "Şiir en çok baskılar, kıyımlar, tüzesizlikler çağında kımıldamaya başlar." der. Şairin şiiriyle bu baskının, zulmün, kıyımların sesi olmak için de var olması gerektiğini imler. Bu bağlamda M. Said Aydın; içinde yaşadığı toplumun ve çağının "sis çanı" olarak yaşadıklarını / gördüklerini anlatma / gösterme / sezdirme misyonu gereği "*Lokman Kasidesi*"nde tarihe tanıklık eden gerçekçi/somut bir şiir yaratıyor. Yalnız lirik değil Aydın'ın şiirleri. Gelenele modernin, yer yer de post modernin -s. 21'deki barkod, s. 56'daki cümle içinde boşluklar, sonda bir kamyon arkası yazısının yer aldığı görsel- anlatım biçimlerine yaslanan ancak, poetik duruşunu hesaplı adımlarla yürüten bir şiir. Şair, lokal bir sorundan/acıdan beslenirken, kolaylıkla evrensel sese açılan bir şiire yaklaşabiliyor. Bu da Aydın'ın, üç kitapla birlikte, kendi kuşağındaki yerini daha da sağlamlaştırdığını gösteriyor.

"Bir adet ömrü" olup da onu yaşayamayanların, "ölüm"ün kader olmaktan çıkarıldığı bir coğrafyanın siyah poşetlere sarılmış kefensiz ruhu, Lokman'a, Lokman'dan da şiire ve tarihe geçiyor sonunda.

(* İlhan Berk, *Şiirin Çizdiği*, YKY, İstanbul, Ekim 2019, s. 289. /

İlhan KEMAL

İNANSIN İNANNA

fısılda bana sustuklarını şiir koksun şehir
durma orada. öyle ahraz. öyle sözcüsesiz
vakit bereket tanrıçası oldursun ellerini
durma orada. öyle kuru ağaç. öyle meyvesiz
yorgunum körkütük bir yaşamı ayılışa yontmaktan
say ki düştüğümüz dünya evvel. mevsimsiz

koy kalbini avucuna aşkı yeniler barbarı yenerce
kimler gelmiş geçmiş iz bile bırakmadan
ölüler karnavalına herkes katılacak kuşkusuz
durma orada öyle. dilinde ölmeden ölmüşlüğün
sessizliği ve yüzünde günleri berhava eden eda
bambahar gel viraneyi çiçeklere öykündür

ah ludingirra! bizim şehrimizin ortasında park yok
varsa yoksa öykümüzün avlusunda gri ağaçlar
ne çok tabutlar! yol ayrımlarında tabula rasalar
sen yeşil ağaçlar altında bekledin düş meleşeni
ben yaprak düştüğüm yerde: kasırğa menzilinde

boşuna ünledim: gel dedim atsız adsıza. gelmedi
senin beklediğin de gelmemişti. sayrını deşmişti
bir kör bıçak. demiştin; ağlasın şauruğışsar! ben
de diyorum. ludingirra! yoldaş! şiir de bir tekrerrür:
okusun, inansın, şarabına derya dökerse hangi inanna.

Zeynep KARACA

MEVSİMLERİN DEĞİŞTİRDİĞİ YAPRAK

Bir yasa gerekli belki de
Meyveleri kabuğundan ayırırken
Aşkı da böylece yüreğe bırakırdık
İncinmezdi her sözde bulunamayışı
Mevsimler niçin bir adla anılır
Göz yeterli değil mi geçiş iklimine
Gerçi elmalar da birbirinden ayrılır
Ağaçların yeşil ve sarı yaprakları arasında
İnsan bilmek istiyor ve üzerine bilmekten yapılıyor bir el
Hani yosun bir taşı sararken hangi sırrını saklar
Umut diyoruz bazı şeylere
Çorapsız ayak üşürken kan yine hareket ediyor
Herkesin bir dağı olsa ve oradan bir kelime söylese hayata
Belki aşkın yazgısı bilindir ses ağaca çarptığında
Hayatım diye başlarken bir cümleye
Dutun yaprağının altına sakladığı gibi belki her şey
Kesinlik bildiren yargılar benim kaderim değil
Eğik başla omuz yüksekte yürümek adım
Uzatsam elimi kalbimde bir boşluğa
Ve hayatım merhaba ben geldim desem
Bilmem belki hiç uzaklaşmayanıyım
Renk değiştiren yaprağın

Levent KARATAŞ

BEN SENDEN DAHA YARALIYIM

ben senden daha yaralıyım
ağlama duvarında oğuldan
buçuk lokmalı çobandan
besmele şaşırılmış evliyadan
planı suya düşmüş hüsrankârdan
gece neonlara uçan bekriden
varlıktan çıldıran nihilistten
kırathane çöpünü taşıyan ocakçıdan
limanı özleyen kaptandan
efendisine gülen köleden
anne muskalı vakitliden
vahşet çağı insancığından
ben daha yaralıyım.

Ocak 2021, Acıbadem ////

Veli ERDEM

BÜTÜN RENKLERİYLE AKTAR/DI DAĞLAR

bazen dilsiz kitap
bazen evrensel dildi dağlar
ben okuyan

bütün renkleriyle aktar/dı dağlar
ben taşıyan

postacıydım ben
sabah serinliğinde
dağlardan sana
çiy taneleri
kuş cıvıltıları arasından
çiçek kartpostalları taşıyan

sen
kapı aralığında bekleyip
düşlerden çiçekler koklayan

kıpırdamıyorsun bile yerinden
çıkıyorsun dağlara
bir güneş vuruyor sırtına
çiçekler dört mevsimi
serpiştirmiş dört bir yana
üşüyorsun yalancıkta
sokuluyorsun çiçeklerin kokusuna
orkideler örtüyor kirpiğini üstüne
düşünde kalıyorsun

kartpostallara dalıp
kapı aralığında
uyuyorsun

ben taşıdım
sen uyudun
oysa
bütün renkleriyle aktar/dı dağlar

Fahrettin KOYUNCU

“Buyrun Arayın” Hüseyin Peker’i

Okur açısından zor bir şiir yazıyor Hüseyin Peker. Onun şiirlerini okuduğumda, kimilerinin dil öğrenirken kullandıkları şu ifade geliyor aklıma: “Anladım ama anlatamam.” Tam da böyle. Peker şiirlerinde bizi öyle geniş bir coğrafyada gezdiriyor ve öyle farklı şeyler yaşatıp hissettiriyor ki, şiiri bitirdiğimizde başımız dönüyor, kendimizi toplamaya çalışıyoruz. Peker’in son şiir kitabı **Buyrun Arayın**’ı okuyunca bunları düşündüm. Şunları da düşündüm tabii: Gerçek dünyanın “yalın gerçeklik”ini bulamıyoruz Peker’in şiirlerinde. O, hayal ve rüya ile iyice kardedği, birleştirdiği bir gerçekliği sunuyor dizelerinde. Bu nedenle onun şiirlerini okurken engebeli bir arazide taştan taşla atlar gibi dikkatli olmak zorunda hissediyoruz kendimizi. Anlama, sezme isteğimizin önüne “düşle karışık gerçek”ten bir duvar diyor Peker. Çarpıp çarpıp dönüyoruz o duvardan ama yorgun değil mutlu hissediyoruz kendimizi.

*

Şiir buluşması ya da Mehmet Rüzgâr şiiri

Evet, tam kırk yıl sonra şiir buluşturdu bizi. Dizelerle selamlaştık, dizelerle konuştuk. Demirci Öğretmen Lisesi’nden arkadaşım Mehmet Rüzgâr’ın yeni -bendeki ilk- şiir kitabı **Ölümlere Sitem**’i okudum. (Doğrusu ya, okuldayken Rüzgâr’ın şiir yazdığını bilmiyordum.) Rüzgâr’ın şiiriyle ilgili tespitlerim şöyle: Çok sözcüklü, uzun dizeli bir şiir yazıyor Rüzgâr. Bu uzun şiirlerin ucunu toplumcu bir mesaja bağlayabiliyor. İnsana dayatılan dijital hayata isyanı şiirleştiren dizeleri de var (Direklerin Halayı, sf.22-23), hayata ilişkin ayrıntıları göz önüne seren dizeleri de (Atların Önünden Kaçan Adam, sf.28-29). Şehirleri, göğü, meydanları bölenleri de, Afrikalı çocuk gelin Fatima’yı da şiirleştiriyor (Afrika Karası, sf.35-36). İronili sesleniş ve kurguyla lirizmi de yakalıyor (A/Kamil Kişi, sf. 50-51). Rüzgâr’ın şiir okunmalı.

*

Farklı bir Atatürk şiiri/kitabı

Bilirsiniz, Atatürk konulu şiirlerde övgü ve yüceltme ön plana çıkar doğal olarak. Hamaset içerir yine doğal olarak. Zaten bu şiirlerin çoğu da Atatürk’le ilgili törenlerde (10 Kasım, 24 Kasım, 29 Ekim...) okunmak için yazılmıştır. (Böyle şiirler de ihtiyaçtır, o konu başka.) Fuat Çiftçi’nin Atatürk konulu şiir kitabı **Mustafa Kemal’e Doğru Bir Köprü** ise şimdiye kadar okuduğum Atatürk konulu şiirlerden farklı ve kitap bütünlüğünde bir şiir. Farkı, Atatürk’ü övüp yüceltirken hamaseti aradan çıkarmasıdır. Ölçü, uyak, coşkudan çok “akıl, nesnel bakış ve analitik bakış” var Fuat Çiftçi’nin Mustafa Kemal’e Doğru Bir Köprü’sünde.

*

Ben Merkezli Acılar

Gülçin Yağmur Akbulut, adına dergilerde en çok rastladığım şairlerden biri ama ben onun ikinci şiir kitabı **Ben Merkezli Acılar**’ını okuyunca şiiri hakkında bir fikir sahibi olabildim. Akbulut; hüznün, yalnızlık, uçurum, hüznün, kapı, anne, gökyüzü, mavi, yağmur, bahçe, sabah sözcükleri etrafında dönen gitgelli

BALIKLI TUZ

*sözcükleri deniz görmeyen şairlerin vay haline
denizleri sözcük görmeyen şairlerin vay haline*

kumral denizlere ayak basıyor bir hayta balık
sarışınılığında utanıyor gözleri

ey kumral deniz, tuzumun diyetini ver
sabah sabah balıklaşma

ırmağın ağzı olta yığını, mısra akını
derindeki balıkçıyı ne çok olta tutuyor

küpeştede martı, salyangoz ve yengeç ölüsü
kaç zamandır içimdeki denizi oyalıyorum

ötemde kör bir balık, tuzlayıp tuzlayıp asıyor
kokmuş denizi çamaşır iplerine

her balığa göğüs ağrısıdır tuzsuz deniz
bir yüzümlük deniz kaldı, gelip aldılar

zaman denize ilişmedi, deniz de ona
kardeş kardeş kanlı oldular

Serkan ÖZER

MEKTUP

İstanbul sokaklarında
adının sol yanında sevgilisi eksik
bir mektubum kimin umurundaydı
denize doğruyum
başım da sopa
doğduğum gün suya atılmışım
arkama aldığım poyraz da fena değildir
bir hızla gelmişim
bir hızla düşmüş
bir yarayla kalkmışım
hastalığım da tas tamam
bir mektubum içi canımdan düğümlü
ayrı ayrı yazılmışım uçurumlara
sizli ve gizli baharlara yakın
kıyametlere bir sağır kadar uzağım
kucak kucak suskunluğumla
ellerime düşümden bağılıyım
çünkü ayıplarım kadar var
denizlerim kadar yokmuşum

bir şiir yazıyor. Çok kullandığı sözcüklerden de anlaşılacağı üzere çoğu zaman iyimser, umutlu olsa da karamsar ruh halinin şiirlerini de yazıyor. Kitabın adında da olduğu gibi ben merkezli bir şiir yazıyor Akbulut. Kendi kozasında, dünyasında her okurun anlayacağı bir şiiri örüyor.

Dilek ÖZKAN

SOLUYOR FOTOĞRAFTAKİ SEVGİLER

ölü bir yazda üşüdü gülüşü yamalı evler
kalbini pençeleyen keder duvarlara yapıştı
bir karanfil vuruldu gönül yarasından
hayatın eşiğine hüzünler düştü

dergâhına geldim sevgilim
zamanın çuluna oturdum
cümle kapılarında ömrünün
bir dağı dert ortağı ettim kendime
suları kurumuş bir ırmağın ruhunu ateşe verip
sarıldım içimin göçebe sesine

bu çürümüş çağın sofralarında Afrika
yüzünde Akdenizli bir gülüş
kentlerin uykularında
kalbi yorgun sardunyalılar yatar şimdi
bazı kadınlar çılgık, bazı umutlar yeryüzü
rengi solmuş çamaşırlar şimdi
ah soluyor fotoğraftaki sevgiler

Zabit KARAKÖSE

BİR DERSİN BİR ÖĞRETMENİ İÇİN DÜŞLER

derstesin, dersiniz türkçe
öğrencilerin öğrenciliğim gibi
en sevdikleri ders bu

uzak ihtimal ders kitabına
sana yazdığım şiirlerden
birini koymuş devlet
öğrencin okuyor
fotoğrafta iyi çıkmış gibi oluyor
için

bir mısra geçiyor:
“”buğday başağı parmakların””
diğer çocuk bakıyor ellerine
buğday tarlalarını görüyor
ve bir yüzük

arka sıralardan sınıfın yaramazı:
“öğretmenim, şu şiirleri nasıl
yazıyorlar ki?”
bakıyorsun çocuğa, aklında o şehir
-şairlerdir; sevmiş, sevilmemiş...

zil çalıncaya değin
tüm sınıf üzülüyor buna

büyüyünce şair olmak istemiyor
artık hiçbiri

Beyoğlu 2020

Nurgül ÖZLÜ

27 DAĞILDIM

sandal ağacı bildim ölümü
bağlandım suya
aramayın sesimi gözelerde
böceklerin gölgesi yüzüm
içime çektiğim her zerre
sanmayın keyif

yeminlerim kör edecekti
göz vermedim loş ışığa
çoşkun derenin eğreltisi
bahar atların damağında serince
serpilsedim dağın yüzüne

taşlara ferahlık verirken defneler
parfüm kokan gölgelerde
köse rengi öğütler
beni okşamanız
beş uyumlunun kaçınıcıdır

kokuyum aktarlarda
cam kavanozlara sinmişliğimle
hayat belki de baharat karışımıdır
d a ğ ı l d ı m

Ertuğrul TİRYAKİ

ÖYLE BİRİ İŞTE

öyle aydınlık gözleri vardı ki
sanki hiç karanlığa bakmamış

öyle yumuşak elleri vardı ki
sanki hiç nasır tutmamış

öyle tatlı bir dili vardı ki
sanki hiç acı tatmamış

ve öyle yalnız bir kalbi vardı ki
sanki hiç kimse için atmamış

öyle biri işte

Şerif TEZGÖRENER

13 PORSELEN DUVAK

Ağlar bir dudak ipince nar da kar
Ufalanmış toprak kırık pencere
Islak yemeni ıslak mendil
İlk yudumu zehir memelerinin
Porselen duvak mavi beyaz
Bir gülüş ki bin af diler temmuza
Bir küs bin barış
Yaz bahçesinin en güzel kışı yüzün
Gelmez mi duvağına çarşamba

Osman Serhat ERKEKLİ

882
Papirüs dergisi Sevil'in ve benim üç yüz kitabımızı ek olarak verdi. Bu mevzuda Mesut Şenol'un alakasını gördük.

883
21 Kasım 2020. Vedat Akdamar sayesinde toplu şiirlerim (1968-2020) *Ürperişler Kitabı* çıktı. Bir hafta sonra Sevil Avşar'ın *Yaşama Dokunmak İçin* adlı kitabının ikinci baskısı *Bipolarım Yalnızdım* adı ile yine Vedat Bey'in yayını olarak çıktı. Çok satmaya başladı. Vedat Bey tecrübeli, özenli, eli çabuk, dürüst bir yayıncı. Bu yaşında 614 sayfalık metni kimse dizemez; ben de elimde çanta yayıncı yayıncı dolaşamazdım.

884
Beşiktaşlı kediler güzel. Galatasaraylı ve Fenerbahçeli kedi yok. Miki'yi seviyoruz fareyi sevmiyoruz.

885
Cenk Koyuncu öleceğini anlayınca son üç saatini kız arkadaşı Münire Hanım ile konuşarak geçirmiş. Hayat ve vakit kıymetli. Son sahife hüznün veriyor.

886
Matbaa yok iken çok ünlü olmadıkça eserler çoğaltılmıyordu.

887
Önceki evrenlerde benzeri uygarlıklar yaşanmış olabilir. Bu dünyanın her şeyi kıyamete kadar.

888
Celâl Sılay ile Fazıl Hüsnü'nün etkileşimlerini merak ediyorum. Galiba akran ama Sılay daha erken kitap çıkarmış. Bu mevzuda Ramis Dara'nın *Hayat Şiirdir*'deki Celâl Sılay yazısına bakılabilir.

889
Cep telefonsuz günleri özleyorum. Dahası televizyonsuz ve bilgisayarsız. O günlerde daha mesut idik ve dostluklar daha kıymetli idi.

890
Yeprem Türk'ün şiir yıllığı çıktı. Ozan ve Derya Öztepe doktora çalışmalarına devam ediyor. Cengiz Kılçer Kuzgun Acar konusunda bir oyun yazıyor. Ramis Dara'nın iki tenkit hazinesi kitabı, Serdar Koçak'ın, Necati Tosuner'in, Mehmet Sarsmaz'ın, çok genç çok yetenekli Beste Naz Karaca'nın kitapları çıktı.

ARAF...

"İki taraf arasında bir perde, A'raf üzerinde de herkesi yüzlerinden tanıyan erler vardır. Cennet halkı, özleyip durdukları hâlde henüz ona girememiş olanlara şöyle seslenir: 'Selam Size!'" (A'RAF, 46)

I
tevekkülüm mü var ey dervişan
tefekkür hırkamı asayım
baş verip sır vermeyen
siz gibi

adavetim mi var ey şuara
derdest edip tarihe vereyim
çeliğe verilen
siz gibi

hem suyum mu var ey edebiyun
gusledeyim her zerremi
hamamdan çıkmayan
siz gibi

II
ışığım olsa ne
çölde titreşir
kumum olsa ne
ışıkta depreşir
akrebim olsa ne
kumda semirir

aldırmayın ey şuara
arafın üstüne atılmış
öylesine bir tülüm
incecik
her serapta
ibrişim kuşağım
titreşir

III
nerdedir hakikatin gizi
acıda mı, yoksa sevinçte mi
bilinmez ki, iyide mi, yoksa kötude mi
yoksa yok mudur gerçekten
gerçekten gayrı hakikat
zahirden başka bir giz

kibirdedir gözün bağı
araftadır anahtar
tarafımdan bilinir

IV
dalgaya kapılmış olan "O"
bak! hem aşağıyı hem yukarıyı
görüyor... hem balıkları hem kuşları
yüzlerinden tanıyor... ne cennet düşü
kuruyor ne korkuyor cehennemden

budur
gözlerinize çekilen perde
döşünüzden saklanan

yoldaki "O"
gizdeki
araftaki "O"
ondan razıyız

Selçuk GÖLDERE

ANLAŞMA

bakıştık
kolumu aldı hemen
elimi verdim ardından
sol kanadımı kırdı
elinde tuttu uç diye
güneşim tutuldu sonra

koklaştık
sözümü verdim hemen
dur dedi
durak yok dedim acımdan
cam gözlüğümü kırdı
özüme yerleşti sonra

helalleştik
gönlümü verdim hemen
sarhoşsun dedi
kölen değilim dedim kahrımdan
ateşimi söndürdü sonra

yalnızlaştık
külümü aldı bu kez
rüzgâarımı verdim hemen
dalgamı aldı yerine
gördüm yıldızım kaydı
kaçıp giden neşemi
inleyen düşümü
yuvarlanan taşımı aldı

son kez bakıştık
gözyaşımı verdim hemen
şakıyan göğsümü
konuşan ruhumu verdim
eninde halleştik
her şeyimi aldı
sonunda anlaştık
seviyorum dedi beni
canımı verdim
nefesimi aldı
anlaştık...

Eylem Hatice BAYAR

EŞ RUHLARIN DANSI

Ey zaman!
Ey yalağuz imge
kopuşun ve unutuşun
belleğinde saklı
karınca yuvaları

Ey her bir günü
sonsuz bir yakarıya
dönüştüren
kör simsar

nerde marpucun senin
nerde gezindiğim
sokaklardaki ıtırılı
bahçe?

Nevzat KONŞER

ANNEMİN GÖĞÜ

Ben o sırlı gözlere girdim de çıkmadım
Sesler düştü elime gül uyandı
Deştim derimdeki irkilmeyi

Annemden başladı bütün çağlar
beni annemin hüznüyle yarattılar!

Kendini onaran bir şiirdi bu, eskidiğim bu yüzden
Balkona çıkınca anladım çiçeklerdeki tenhayı
Saate dayadığım omzuma keder sür
Saniyeler gibi bir hızı var aşklarımızın
Dakikalar dökülüyor ayak uçlarımıza

Kelimeler de ağladı, yağmur kapıda
Anlamın arıkuşusun ey ölümsüz armoni!

Bak bu ünlem benim gölgemdir tanı
Arındığım ışığa yüzümü gömdüm işte
virgülü kim götürdü geçenlerde uzak şehre
şiirden nasıl çekti kendini o büyük deniz
oysa ne de tutkunmuşuz o anlamlı zehre

annem de giderken göğü hiç incitmedi
kuş seslerinden bir sabah seçti kendine

Sevda ALTINKAYA

KIRK BİRİNCİ MÜHÜR

İçimde kırk bir düğüm
Kırk bir yara
Kapıların sırrına ermede körüm
Kapanır kalırım sırrıma

İçimde kırk bir gün kırk bir dua
Kalbimi düzelt!
Kalbimi düzelt!
Hak şahit olsun duama
Kırk bir yıl sonra da...

in olsun sabaha!
Yeminler olsun sabaha!
Kırk bir yerinden bölününce uykular bıçak gibi
Kırk bir kere konuşur hakikat
Susar karanlık, susar gece
Kırk bir yudumla boğazımdan geçer âbıhayat!

Burası Âh yurdu!
İşte burası evim!
Kırk bir yıl gurbette uçmuş kuşlar gibi kalbim.

AŞK BAZEN ÖLÜME DÜŞER

Sana yaklaşıyorum tam ortasında boynunun
Ellerinin beni tutuşundan korkuyorum, kumlu ve sivilceli
Alışık değilim, yüzümü kaçırırken
Seni durduramıyorum, akşamın olmasıyla
Ensene bakamıyorum, orası hüzüün
Trenler geçiriyorum aklımdan
Sırtının ağlanacak yerinde, ürperen sesinde
Başkaları oluyor, kimse inanmıyor
Her istasyonda seni indiriyorum
Senden dizeler kuruyorum, gözlerin öyle gidiyor
Boynundan aşağılara güller döküyorum

Dudaklarını alıp tuvale çiziyorum
Hem kısa bir çizgi çıkıyor, etli ve sevecen
Hem kan akan bir dereye benziyor, kırmızı desenli
Ellerin, ellerimden utanıyorum

Bakıyorum bir dokunuş yetiyor omuzlarına
Saçlarında uçuşan dalgalı sardunyalar
Parmaklarında güz lekeleri erken ve yaşlı çiller
Gözlerin gözlerim oluyor
Her istasyondayım, her tren garında sığıntı
Biliyorum şimdi trenler karşılar seni
Alsancak garında kömür karası trenler
İslerini yüzüme sürüyorum

Geldin işte
Seninle birlikte, yanında ayrılık namussuzu
Sana yaklaşıyorum tam ortasında boynunun
Ellerin, ellerinden ilk kez ürküyorum, sıcak ve dumanlı
Alışık değilim, korkak duruyorum
Yine gidiyorsun
Ben artık yokum çünkü, duramıyorum, çiviler eşliğinde
Sırtının her kıvrımında, çilinde, nefesinde
İnan sana çarmıhlar kuruyorum,
Dualarla, alınımın olanca güzelliği, olanca hevesiyle
Sırtında duruyor elim, aldanmanın eşliğinde
Yüzünün ölümüne çaresizim, secde ediyorum

İN

ben de bir zamanlar çocuktum doktor bana da bağırdılar
bana da bağırdılar ben sustum karıncaları ezdim
bir sineğin kanatlarını kopardım öylece bıraktım
ikiye böldüm bir solucanı kaç yağmur sonrası
kaç yağmur sonrası, kaç göğün ardında durup
serçeleri kurşunladım

-pişmanlığım not düşülsün-

sabahları olsaydı uykularımın doktor
geceyi sana böyle anlatmazdım
böyle anlatmazdım duvarları,
böyle karanlığı böyle yorgunluğu
herkes kabuğuna çekilmiş doktor iyi bak
iyi bak herkes nasıl da çekilmiş kabuğuna ama
kimse bilmiyor yara olduğunu
sana yaramı gösterebilirim doktor
iyi bak

iyi bak dünya ne çok dolanmış ayaklarıma
ne çok yokuşu olmuşum kendime uzanan düzlüklerin
ne çok düşürmüşüm hüznümü aynalara
kuyusuna çekildiğim bu şehri tarih yazmayacak doktor
güz bilmeyecek yaprak diye kaç şiir dökmüşüm sağır
sayfalara
beni evime gönder doktor bana evimi göster
dışarda dünya dolaniyor ayaklarıma

ağrılarımın bir pencere yaptım doktor bak duvarıma
ağrılarımın tenhaya giden bir yol yaptım
yürüdüm gün bitene kadar, yürüdüm de biriktim
gecenin dibinde ne tortular, canıma ne kıymıklar doktor
güllerden doğsaydım eğer tanırdım bu dikenli yalnızlığı
ben güllerden doğmadım ki doktor
beni toprak yaratmadı ki
anlat, adımlarım neden hiç bahara dokunmuyor?

anlatsana doktor...

| | | | |
|-------------------------------|--|-------------------------------|--|
| Yayın Yönetmeni | : Ramis Dara | Katkı Payı | : 70 TL. |
| Prodüksiyon | : İhsan Üren, Zühtü Engüdar - Ersin Erdem, Zihni Engüdar, Yalçın Oğuz. | Posta Çeki ya da Banka hesabı | : Ramis Dara adına açılmış; 6025702 numaralı Posta Çeki hesabı ya da Yapı Kredi Bankası Mudanya şubesi (567) Hesap No: 72092839 IBAN: TR370006701000000072092839 |
| Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü | : Halim Çiftçi (Ömerbey Mah. Ş. K. Ahmet. Sok. Fidan Apt. B. Blok. Kat: 2, D: 5- MUDANYA) | Yazıcı çıkışı | : Selman Kırtasiye, Kâzım Baykal Cad. No: 14, 16040 Osmangazi - BURSA |
| Yazışma ve posta kargo adresi | : PK 68 16361 Ulucami - BURSA | | |
| E- Posta | : akatalpa@hotmail.com | | |
| Yayın Türü | : Yaygın süreli yayın. ISSN 1305 - 7685 | | |

Ocak 2000'de Bursa'da Ramis Dara, Melih Elal, Serdar Ünver, Ali Özçelebi ve arkadaşları tarafından kurulan şiir ve eleştiri ağırlıklı aylık edebiyat dergisi *Akatalpa* (www.akatalpa.org), şair ve yazarlarının bağışladıkları telifler ve bazı şiir dostlarının katkılarıyla yayımlanmaktadır.